

BÖLÜM 8

GENEL SANAT EĞİTİMİ

“HERKES İÇİN SANAT EĞİTİMİ”

H. Seval KÖSE¹, Ezgi ERTEK-BABAÇ²

*“Sahip olunması zorunlu tek şey var:
Ya yaradılıştan ince bir ruhtur bu,
ya da bilim ve sanatlar tarafından inceltilmiş bir ruh.”*

Nietzsche

GİRİŞ

21. yüzyılda eğitimin amacı, bilgiyi aktarmaktan öteye geçip öğrenmenin nasıl, ne şekilde, hangi yöntemlerle olduğuyla ilgili araştırmaların içine dâhil olmaktır. İçinde yaşadığımız dünyayı anlayabilmenin, gördüklerimizi bazen olduğu haliyle betimleyebilmenin, bazen de onlara anlamlar yükleyebilmenin bir yolu da sanat-tan geçmektedir.

Sanatı hem toplumsal ve kültürel bağlamda, hem de her birey için farklı öğrenme yaklaşımlarıyla mümkün olabileceğinin bilinciyle, bireysel bağlamda ele almakta fayda vardır. Sanat eğitimi, Özer’e (1977: 4) göre, “kişiyi, giderek de toplumu tinsel yönden etkileyebilecek dürtüleri sağlama” olgusudur. İnsanın kendi kültürüyle tanış olması, kendi yeteneğini keşfetmesi, kendini ifade etme beceri-

¹ Prof. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi AD., hsevalköse@gmail.com

² Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, ertekezgi@gmail.com

ortamlarını, okul ortamlarına, çağdaş eğitim sürecine yaraşır bireyler yetiştirme gayesi ile taşımaktır. Unutmayalım ki çağın insanlığa sunduğu imkânları en verimli şekilde kullanmak; konserlere ve sanat galerilerine gitmek, sergi ve müzeleri gezmek, insanlığı ve kültürleri tanımak ve tanıtmak için gerektiğinde birey olarak, gerektiğindeyse aile veya okul tarafından sorumluluk alınmalıdır.

Gençlerin yaşama tutunmasının, hayattan zevk almasının ve tüm bunlarla birlikte bireysel ve toplumsal olarak sanat kültürü kazanmalarının yolu, sanat eğitimi de kapsayan kültürlenmeden geçmektedir. Dolayısıyla sınıf içi eğitimle sınıf dışı eğitimin bütünleştirilmesi hedefinden hareketle; eğitim kurumları, sanat kurumları, sanat öğretmenleri iş birliği bu kültürlenmede önemli paydaşlar olarak sorumluluk almalıdırlar. Bu kültürel/eğitimsel sorumluluğun hayata geçirilmesinde beklenen, her düzeyde ve her bireyin ihtiyacına uygun "sanat ile ilgili öğretim programlarının" uygulanabilir, değerlendirilebilir, denetlenebilir bir nitelikte düzenlenip uygulanması olmalıdır. Hatta bu sürecin daha sağlıklı yürütülebilmesi için gerekli görüldüğünde bir sanatsal denetim mekanizmasının varlığından kaçınılmamalıdır.

KAYNAKÇA

- Alakuş, A. O. ve Mercin, L. (2009). *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Artut, K. (2001). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ayata, E. ve Aşkın, C. (2008). Müziğin beynin bilişsel fonksiyonlarına olan etkisi. *İTÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2): 13-22.
- Bilhartz, T. D., Bruhn, R. A., & Olson, J. E. (2000). The effect of early music training on child cognitive development. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 20(4): 615-636.
- Buyurgan, S. (1996). Estetik çevre oluşumunda sanat eğitiminin önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 131, Ankara.
- Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2007). *Sanat eğitimi ve öğretimi* (2. Baskı). Ankara: Pegem A.
- Costa-Giomi, E. (1999). The effects of three years of piano instruction on children's cognitive development. *Journal of Research in Music Education*, 47, 198-212.
- Çilden, Ş. (2001). Müzik, çocuk gelişimi ve öğrenme. *G. Ü. Gazi Fakültesi Dergisi*, 21(1), 1-8.
- Diğler, M. (2012) *Okul öncesinde resim eğitimi* (1. Basım). Ankara: PEGEM Akademi.
- Dizdar Terwiel, C. (2010). *Okulöncesi sanat eğitiminde bir malzeme olarak "kil"in yeri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları.
- Erbay, M. (2013). *Sanat eğitimi üzerine*. (2. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Ersoy, A. (1993). Sanat eğitimini genel eğitime katkısı. *Eğitim Bilimleri Birinci Kongresi, Eğitim Programları ve Öğretim*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 273-277.
- Ertek-Babaç, E. ve Yıldız, G. (2018). Dil gelişiminde müziğin yeri. *Fine Arts*, 13 (3), 10-22.
- Ertek-Babaç, E. ve Köse, H. S. Güncellenen ilköğretim müzik dersi öğretim programına göre şarkı söyleme becerisine ilişkin beklentiler (Afyonkarahisar İli örneği), *İdil Dergisi*, 51(7), 1385-1395.
- Etike, S. (1995). *Sanat eğitimi yazıları*. Ankara: İlke Yayınları.
- Gardner, H. (1993). *Multiple intelligences: the theory in practice*. New York: Basic Books.
- Gün, E., Gün Duru, E. ve Demirtaş, O. (2016). Müzik eğitiminin bilişsel gelişime etkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies* 50, 117-124.
- Harmon, L., Troester, K., Pickwick, T., & Pelosi, G. (2008). The effects of different types of music on cognitive abilities. *Journal of Undergraduate Psychological Research*, 3, 41-46.
- Kırıçoğlu, O. T. (1987). Bireysel ve toplumsal kimlik aramada kültürün ve sanatın rolü. *Sanat Yazıları II*, Ankara: Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi.
- Kırıçoğlu, O. T. (1991). *Sanatta eğitim. Görmek, anlamak, yaratmak*. Ankara: Eğitim Kitabevi.
- Kotzian, E. Y. (2018) *Orff-Schulwerk elementer müzik ve hareket pedagojisinin temelleri*. Ankara: Pan Yayıncılık.

- MEB. (2012). 12 yıllık zorunlu eğitime yönelik uygulamalar. 2012/20 Genelge.
- MEB. (2013). *Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Programı*.
- MEB (2018). *İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı*.
- MEB (2018). *İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı*.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Kurulu Başkanlığı. (2018). *Ortaöğretim kurumları haftalık ders çizelgesi*. (05.11.2021 tarihinde https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_02/21173451_ort_ogrtnm_hdc_2018.pdf adresinden erişildi).
- Nacakcı, Z. ve Kurtuldu, M. K. (2011) *Kuramdan uygulamaya müzik eğitiminde yeni yaklaşımlar* (1. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Neville, H., vd. (2008). Effects of music training on brain and cognitive development in under-privileged 3- to 5-year-old children: preliminary results. In Rich, B., Asbury, C. (Eds.), *Learning, Arts, and the Brain: The Dana Consortium Report on Arts and Cognition* (p.105-106). The Dana Foundation, New York/Washington, DC.
- Özdağ, D. E. ve Onur Erman, D. (2019). Seramik eğitimi programının 5 yaş çocuklarının yaratıcılıklarına etkisinin incelenmesi. *Ulakbilge*, 42 s. 765-785.
- Özer, B. (1977). 2000 yılına doğru sanat kavramının tanımı ve kapsamı. *2000 Yılına Doğru Sanatlar Sempozyumu*, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Planlama Programlama Grubu, İstanbul.
- Özkan, B., Girgin, F. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin görsel sanat etkinliği uygulamalarını değerlendirmesi. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4, 79–85.
- Özkan, H. H. (2008) Çoklu zekâ kuramı ve eğitim programı öğeleri ilişkisi, *e-Journal of New World Sciences Academy* 3(2), 332-344.
- San, İ. (1993). Türkiye’de güzel sanatlar eğitimi. *Eğitim Bilimleri Birinci Kongresi, Eğitim Programları ve Öğretim*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 245-250.
- San, İ. (2004). *Sanat ve eğitim-yaratıcılık, temel sanat kuramları, sanat eleştirisi yaklaşımları*. (3. Baskı). Ankara: Ütopya Yayınları.
- Saraç, A. G. (2016) *Müzik eğitiminde özel öğretim ilke, yöntem ve teknikleri*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Sayılan, F. ve Yıldız, A. (2006) *Yaşam boyu öğrenme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Schellenberg, E. G. (2005). Music and cognitive abilities. *Current Directions in Psychological Science*, 14(6), 317-320.
- Senemoğlu, N. (2018) *Gelişim, öğrenme ve öğretim* (25. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Striker, S. (2005) *Çocuklarda sanat eğitimi* (Çev: Azize Akın). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Tarman, S. (2016). *Müzik eğitiminin temelleri* (2. Basım). Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- TUSEB (2019) *Eğitim sistemi, eğitim yaş aralıkları ve zorunlu eğitimin tarihsel gelişimi* (05.11.2021 tarihinde https://www.tuseb.gov.tr/tacese/uploads/genel/files/yayinlar/raporlar/tacese_2018_turk_egitim_sistemi_egitim_yas_araliklari_zorunlu_egitimin_tarihcesi.pdf adresinden erişildi).
- Türkmen, E. F. (2017) *Müzik eğitiminde öğretim yöntemleri* (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Uçan, A. (1996) *İnsan ve müzik, insan ve sanat eğitimi* (İkinci basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2002). Türkiye’de çağdaş sanat eğitiminde öğretmen yetiştirme süreci ve başlıca yapılanmalar. *Sanat Eğitimi Sempozyumu*, Gazi Üni. Gazi Eğitim Fakültesi 08-09-10 Mayıs, Ankara.
- Yetkin, S. K. (1968). Güzel sanatların eğitimdeki yeri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(1), 125-129.
- Yıldız, G., Köse, H. S. (2016). Okul öncesi dönem çocukların sosyal ve duygusal gelişim özelliklerinin müzik etkinlikleri açısından incelenmesi. 3. *Uluslararası Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi*, 233-238, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Yıldız, G. (2019). *Okul öncesi dönemde müzik eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yolcu, E. (2004). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

GÖRSEL KAYNAKÇA

- Görsel 1: *Sanat ve sanatçı için "sanatsal materyal çeşitliliği"*, shutterstock.com (Erişim Tarihi: 04.07.2021)
- Görsel 2: *Okul öncesi dönem sanat eğitiminde yağurma malzemeleriyle yapılan çalışmalar*, shutterstock.com (Erişim Tarihi: 04.07.2021)
- Görsel 3: *Okul öncesi dönem sanat eğitiminde boyama çalışmaları*, shutterstock.com (Erişim Tarihi: 04.07.2021)

04.07.2021)

Görsel 4: *Okul öncesi dönem sanat eğitiminde ezgili ve ezgisiz vurma çalgılarla çalışmalar*, shutterstock.com (Erişim Tarihi: 04.07.2021)

Görsel 5: *Okul öncesi dönem ritim çalışmaları için çalgılar*, shutterstock.com (Erişim Tarihi: 04.07.2021)

Görsel 6: *Okul içi müzik çalışması: Aktif katılımlı öğrenciler ve müzik öğretmeni*, shutterstock.com (Erişim Tarihi: 04.07.2021)

Görsel 7: *Yaşam boyu sanat / her yaşta sanat*, shutterstock.com (Erişim Tarihi: 04.07.2021)